

РАХУНКОВА ПАЛАТА

РІШЕННЯ

від 30 червня 2016 року № 13-3

м. Київ

Про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на комплексне медико-санітарне забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням високовартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на комплексне медико-санітарне забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням високовартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Мінсоцполітики як головний розпорядник у 2015 році коштів бюджетної програми за КПКВК 2501460 «Комплексне медико-санітарне забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням високовартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» не забезпечило створення належної нормативно-правової бази та ефективного використання коштів державного бюджету за даною бюджетною програмою, що негативно позначилося на лікуванні цієї категорії громадян.

Виділені у 2015 році асигнування в обсязі 60,3 млн грн для медико-санітарного забезпечення та лікування 1,2 млн постраждалих осіб (50 грн на одного постраждалого) не забезпечували потреби в коштах.

Крім того, через неналежну організацію роботи лише третина асигнувань у 2015 році фактично використана на лікування постраждалих громадян, внаслідок чого на кінець року накопичилися залишки закуплених і невикористаних медикаментів, що становили 72 відс. кошторисних призначень на рік, а проліковано всього 26,3 тис. осіб, або лише один із десяти запланованих на рік.

Облдержадміністрації в розпорядженнях на власний розсуд визначали напрями використання бюджетних коштів: надання медичної допомоги за договорами чи закупівля лікарських засобів для лікування постраждалих громадян у спеціалізованих медичних закладах. При цьому середня вартість надання медичної допомоги одному постраждалому в регіонах коливалася від 117 грн (Харківська область) до 28,2 тис. грн (Волинська область).

У межах бюджетної програми за КПКВК 2501460 у 2015 році не було забезпечено доступності права постраждалих громадян на надання їм високовартісної медичної допомоги через невизначеність пріоритетів і черговості її надання. Всього 189 осіб (0,7 відс. загальної кількості пролікованих у 2015 році) одержали високовартісне лікування згідно з договорами про надання медичної допомоги, середня вартість якого для одного постраждалого становила 28,5 тис. грн, тоді як 26,1 тис. осіб (у 138 раз більше) були проліковані в спеціалізованих медичних закладах на загальну суму 15,3 млн грн (584 грн на одного постраждалого).

2. Здійснення видатків на комплексне медико-санітарне забезпечення та лікування постраждалих громадян ускладнювалося недосконалістю механізму використання коштів державного бюджету на такі цілі, а також правовими колізіями: Кабінет Міністрів України, Мінсоцполітики, МОЗ не внесли змін до нормативно-правових актів щодо організаційного і фінансового забезпечення виконання цієї бюджетної програми.

Щорічна зміна протягом останніх трьох років головних розпорядників коштів бюджетної програми не сприяла удосконаленню нормативно-правової та організаційної бази для виконання програми.

2.1. Через недосконалість механізму використання коштів державного бюджету на комплексне медико-санітарне забезпечення та лікування постраждалих громадян, а також виконання невластивих Мінсоцполітики та органам соціального захисту населення функцій щодо надання медичної допомоги не забезпечувалася належна координація цієї роботи, контроль за плануванням та ефективним використанням спеціалізованими медичними закладами коштів бюджетної програми.

2.2. Механізм спрямування бюджетних коштів, встановлений Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті для комплексного медико-санітарного забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням високовартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 № 134, у порушення норм частини сьомої статті 20 Бюджетного кодексу України не містить регламентних норм щодо організації діяльності учасників процесу, їх взаємодії, механізму контролю, що негативно позначилося на лікуванні постраждалих громадян.

Порядком не визначено переліку документів, необхідних для надання медичної допомоги, термінів і послідовності їх розгляду та укладання договорів, форми типового договору, переліку складових калькуляції витрат на надання

медичної допомоги, а також пріоритетності та черговості надання постраждалим громадянам високоякісної медичної допомоги.

2.3. Внаслідок неодноразових змін головних розпорядників коштів за даною бюджетною програмою Кабінет Міністрів України не вніс відповідних змін до Положення про організацію і функціонування Державного реєстру України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 № 571 (далі – Положення № 571), у частині визначення центрального органу виконавчої влади, уповноваженого здійснювати ведення і фінансування діяльності Державного реєстру.

2.4. Спільний наказ МОЗ і МНС від 30.05.1997 № 166/129 «Про удосконалення експертизи по встановленню причинного зв'язку хвороб, інвалідності і смерті з дією іонізуючого випромінювання та інших шкідливих чинників внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС» (далі – Наказ № 166/129) застарілий і потребує приведення у відповідність із вимогами чинного законодавства. МОЗ до цього часу не внесено змін до нормативно-правових актів, що регламентують діяльність міжвідомчих експертних комісій, у тому числі у зв'язку з реорганізацією МНС.

У порушення пункту 2.4.1 розділу II Положення про систему експертизи щодо встановлення причинного зв'язку хвороб, інвалідності і смерті з дією іонізуючого випромінювання та інших шкідливих чинників внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, затвердженого Наказом № 166/129, щодо затвердження складу Центральної міжвідомчої експертної комісії один раз на три роки термін її повноважень не переглядався з жовтня 2015 року; Львівської регіональної міжвідомчої експертної комісії (один раз на два роки, з жовтня 2009 року) – 6 років 8 міс. (три строки повноважень).

3. Управління коштами Мінсоцполітики та низкою облдержадміністрацій було недосконалим, що не сприяло виконанню результативних показників бюджетної програми та ефективності використання бюджетних коштів.

3.1. Мінсоцполітики та органами соціального захисту населення не забезпечено дотримання законодавства при використанні коштів державного бюджету, виділених у 2015 році на комплексне медико-санітарне забезпечення та лікування постраждалих громадян, на загальну суму 1769,7 тис. гривень.

3.2. У порушення вимог наказу Мінфіну від 10.12.2010 № 1536 «Про результативні показники бюджетної програми» Мінсоцполітики не забезпечило точності розрахунків і достовірності результативних показників паспорта бюджетної програми. Дані звіту про виконання паспорта бюджетної програми станом на 01.01.2016 щодо виконання окремих результативних показників є необґрунтованими та недостовірними, їх виконання не було забезпечено.

При цьому відкриті асигнування у 2015 році КПКВК 2501460 в обсязі 389,4 тис. грн не використано та повернено до державного бюджету, що є неефективним управлінням бюджетними коштами.

Стан внутрішнього контролю Мінсоцполітики за використання коштів державного бюджету, призначених на соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, є неналежним. Протягом двох років внутрішній аудит оцінки ефективності виконання бюджетної програми за КПКВК 2501460 Мінсоцполітики не здійснювався.

3.3. Внаслідок порушення статей 2, 21, 29 і 40 Закону України від 10.04.2014 № 1197 «Про здійснення державних закупівель» у частині уникнення проведення процедури відкритих торгів, акцепту пропозицій учасників торгів, які не відповідали кваліфікаційним критеріям і умовам документації конкурсних торгів, укладання господарських договорів, істотні умови яких змінювались після підписання, Державною установою «Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України», департаментом соціального захисту населення Рівненської облдержадміністрації бюджетні кошти на загальну суму 1287,8 тис. грн використано з порушенням законодавства про закупівлю.

3.4. Через зволікання уповноважених органів із здійсненням процедури закупівлі лікарських засобів із 57,9 млн грн загальної суми використаних за КЕКВ 2220 коштів на такі цілі (закуплені лікарські препарати, оплачені договори) фактично використано у 2015 році для лікування постраждалих осіб лише 20,6 млн грн, або 35,6 відсотка. Решта придбаних лікарських засобів і виробів медичного призначення залишилася наприкінці року невикористаною та використовувалася вже у 2016 році.

Зокрема, у Дніпропетровській області внаслідок затягування департаментом соціального захисту процедури закупівлі лікарських засобів лікування постраждалих громадян у 2015 році зовсім не здійснювалось.

3.5. За відсутності контролю Мінсоцполітики та МОЗ статус Державної установи «Український центр інформаційних технологій та Національного Реєстру МОЗ», незважаючи на відповідні ознаки, як бюджетної не визначено. Як наслідок, установою безпідставно встановлено коефіцієнти підвищення посадових окладів працівників у 1,3–1,5 раза вищі, ніж визначено Єдиною тарифною сіткою розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери. У результаті видатки на оплату праці у 2015 році завищено на 402,9 тис. грн, або на 40 відсотків.

3.6. Лікарські засоби і вироби медичного призначення з обмеженим терміном придатності поставлялися з порушенням умов укладених договорів. Як наслідок – ризики їх невикористання до завершення термінів придатності.

Державною установою «Національний науковий центр радіаційної медицини Національної академії медичних наук України» протягом 2015 року на підставі укладених договорів з постачальниками на момент поставки було прийнято 33 найменування лікарських препаратів з 61 з істотним недотриманням встановлених договорами кінцевих термінів їх придатності (не менш як 75 відсотків).

3.7. Через недієвий контроль з боку Мінсоцполітики як головного

розпорядника бюджетних коштів, організаційні прорахунки при закупівлі уповноваженими органами лікарських засобів і виробів медичного призначення допущено накопичування їх залишків, у тому числі високовартісних медичних препаратів для лікування онкологічних захворювань постраждалих громадян.

На кінець 2015 року загальна сума закуплених та невикористаних медикаментів збільшилася до 43,1 млн грн, що становило 71,5 відс. кошторисних призначень на 2015 рік. Порівняно з початком року обсяги залишків лікарських засобів збільшились на суму 9,3 млн грн, або майже на третину.

3.8. Через зволікання уповноважених органів Рівненської області з придбанням лікарських засобів постраждалі громадяни Рівненської області закуповували відсутні в спеціалізованих медичних закладах лікарські засоби власним коштом на суму 1111,2 тис. гривень.

4. Мінсоцполітики в порушення Положення № 571 фактично не здійснювало координацію ведення Державного реєстру України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (далі – Державний реєстр).

Головні завдання діяльності Державного реєстру в повному обсязі не виконано. Дані Державного реєстру є неповними. Міноборони та СБУ в порушення вимог Положення № 571 дані щодо осіб, визначених Законом № 796, до Державного реєстру, не передавали і не включали. Відсутність віддаленого доступу до реєстру, формування його даних у ручному режимі призводить до їх викривлення.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В І Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету на комплексне медико-санітарне забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням високовартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи затвердити.

2. Поінформувати Верховну Раду України про результати аудиту використання коштів, передбачених у державному бюджеті для комплексного медико-санітарного забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням високовартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, для врахування під час удосконалення законодавства у сфері їх соціального захисту.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати створити єдину систему комплексного медико-санітарного забезпечення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, а саме:

– вжити заходів щодо удосконалення порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для комплексного медико-санітарного забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням

високовартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

– привести у відповідність із вимогами чинного законодавства Положення про організацію і функціонування Державного реєстру України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 № 571.

4. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Міністерству соціальної політики України для використання при удосконаленні нормативно-правового забезпечення щодо соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

5. Рішення Рахункової палати та Звіт про результати аудиту надіслати Міністерству охорони здоров'я України для врахування при виконанні бюджетної програми за КПКВК 2301490 та рекомендувати вжити заходів щодо:

– удосконалення порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для комплексного медико-санітарного забезпечення та лікування онкологічних захворювань із застосуванням високовартісних медичних технологій громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

– приведення у відповідність із вимогами чинного законодавства Положення про організацію і функціонування Державного реєстру України осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09.06.1997 № 571;

– приведення у відповідність із вимогами чинного законодавства спільного наказу МОЗ і МНС від 30.05.1997 № 166/129 «Про удосконалення системи експертизи по встановленню причинного зв'язку хвороб, інвалідності і смерті з дією іонізуючого випромінювання та інших шкідливих чинників внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС»;

– приведення установчих документів про діяльність Українського центру інформаційних технологій та Національного Реєстру МОЗ у відповідність із вимогами бюджетного законодавства.

6. Оприлюднити рішення та Звіт на офіційному веб-сайті Рахункової палати з урахуванням вимог Закону України «Про Рахункову палату» та Закону України «Про доступ до публічної інформації».

7. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Шулежко М.Я.

Голова Рахункової палати

Р.М. Магута